

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyně Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé ve věci

žalobkyně

nezl. A. H.,
bytem Z. 28, P.,

zastoupena: JUDr. Petrou Carvanovou, advokátkou
se sídlem Huťská 1383, 272 01 Kladno

proti

žalovanému

Ministerstvo spravedlnosti,
se sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2

o žalobě proti usnesení žalovaného ze dne 17. 12. 2019, č. j. MSP-296/2019-ODSK-OTC/5,

takto:

- I. Žaloba se zamítá
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobkyně podala u žalovaného dne 27. 11. 2019 žádost o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti podle zákona č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů (dále jen „zákon o obětech“). Žalobkyně žádala o poskytnutí peněžité pomoci alespoň v částce 200 000 Kč (s odkazem na § 28 odst. 1 písm. b) zákona o obětech). Žalobkyně byla poškozena jednáním svého vlastního otce, který se na ní – podle žádosti – dopustil trestného činu pohlavního zneužití podle § 187 odst. 1, 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. V důsledku tohoto jednání žalobkyně trpí posttraumatickou stresovou poruchou, a je tak významným způsobem omezena v běžném způsobu života.
2. Žalovaný usnesením ze dne 17. 12. 2020, č. j. MSP-296/2019-ODSK-OTC/5, řízení o této žádosti s odkazem na § 66 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 48 odst. 3 správního řádu zastavil, neboť ji shledal zjevně právně nepřipustnou (dále jen „napadené rozhodnutí“). Žalovaný odkázal na § 30 odst. 2 zákona o obětech a konstatoval, že již uplynula dvouletá subjektivní prekluzivní lhůta k podání žádosti. V odůvodnění dále uvedl, že k jednání pachatele vůči žalobkyni mělo docházet v přesně nezjištěné době od října 2009 do října 2011 a v přesně nezjištěné době od září 2014 do března 2015. V důsledku tohoto jednání u žalobkyně vznikla újma v podobě posttraumatické stresové poruchy, která u ní byla konstatována v lednu 2017 a potvrzena znaleckým zkoumáním z dubna 2017. Žádost o peněžitou pomoc ale žalobkyně podala až dva roky a deset měsíců od konstatování újmy, resp. dva roky a sedm měsíců od znaleckého zkoumání, přičemž s ohledem na okolnosti případu lze předpokládat, že žalobkyně se o způsobené újmě dozvěděla ještě dříve.
3. Žalobkyně se s tímto závěrem neztotožnila a proti uvedenému rozhodnutí podala dne 3. 2. 2020 k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobu podle § 65 s. ř. s. Řádný opravný prostředek proti uvedenému rozhodnutí v souladu s § 30 odst. 5 zákona o obětech nelze podat.

II.

Obsah žaloby a následná vyjádření

4. Žalobkyně proti napadenému rozhodnutí namítá, že závěr o prekluzi práva na peněžitou pomoc je nesprávný. Ust. § 30 odst. 2 zákona o obětech stanoví subjektivní (dvouletou) a objektivní (pětiletou) prekluzivní lhůtu, přičemž běh těchto lhůt je na sobě vzájemně nezávislý. Žalobkyně žádost podala ve lhůtě pěti let od ukončení páchání trestného činu. K prekluzi práva by tak mohlo dojít až k 1. 3. 2020. Žalovaný nesprávně vztahuje prekluzi pouze k dvouleté subjektivní lhůtě. Žalovaný nezohlednil úmysl zákonodárce vyjádřený v důvodové zprávě k zákonu o obětech a zásadu *in dubio pro victimae*. Smyslem zákona je pomoci oběti, peněžitá pomoc ji má pomoci překlenout zhoršenou sociální situaci způsobenou trestným činem. Subjektivní lhůta je zvláště v případě nezletilých skutečně krátká, proto zákonodárce stanovil druhou pětiletou lhůtu.
5. Dále uvádí, že vyšetřování trestného činu trvalo neúměrně dlouho, bylo zahájeno dne 16. 6. 2019 a obžaloba byla podána až 10. 9. 2019. V mezidobí byla žalobkyně vystavena

opakovanému znaleckému zkoumání (na její stav bylo vypracováno 5 znaleckých posudků včetně jejich doplňků).

6. Žalovaný se k žalobě vyjádřil podáním ze dne 9. 3. 2020. V něm nad rámec napadeného rozhodnutí uvedl, že běh obou prekluzivních lhůt sice je na sobě nezávislý, to ale nic nemění na skutečnosti, že právo na peněžitou pomoc prekluduje již zmeškáním jedné z nich (a to kterékoliv). Žalovaný přistoupil k zastavení řízení, neboť skutečnost, že lhůta k podání žádosti již marně uplynula, byla patrná již z obsahu žádosti. Žalovaný rovněž upozornil na jistou rozpornost žaloby.
7. Žalobkyně na vyjádření žalovaného reagovala replikou ze dne 27. 3. 2020, ve které zopakovala své stanovisko ohledně běhu prekluzivních lhůt; podle žalobkyně právo na peněžitou pomoc nezaniká uplynutím jedné ze lhůt (subjektivní či objektivní). Žalobkyně se rovněž odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2018, č. j. 7 As 367/2017-30, podle kterého se neuplatní pro účely posouzení nároku na peněžitou pomoc podle zákona o obětech pravidla stanovená pro institut náhrady škody na zdraví podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, (tedy právě i otázka promlčení či prekluze tohoto práva), neboť zákon o obětech obsahuje vlastní komplexní úpravu. Žalobkyně doplňuje, že ale tímto rozsudkem se žalovaný neřídil; pokud jsou tedy závěry tohoto rozsudku nesprávné, tak by se měl uplatnit § 622 občanského zákoníku, podle něhož promlčecí lhůta začne běžet nejdříve tehdy, kdy se nezletilý stane plně svéprávným.

III.

Relevantní obsah správního spisu

8. Správní spis sestává zejména z podkladů, které ke své žádosti o peněžitou pomoc připojila sama žalobkyně, městský soud stručně rekapituluje jejich obsah:
9. Dne 10. 9. 2019 byla proti p. Z. H. (otci žalobkyně) podána Krajským státním zastupitelstvím v Praze obžaloba ke Krajskému soudu v Praze. Z obžaloby vyplývá, že se p. H. měl trestného jednání na žalobkyni dopouštět v přesně nezjištěné době od října 2009 do října 2011 a dále v přesně nezjištěné době od září 2014 do března 2015.
10. Dále ze soudně znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a stanovení nemajetkové újmy na zdraví se specializací dětská psychiatrie ze dne 26. 1. 2017 vypracovaném MUDr. A. G., vyplývá, že trestní stíhání s p. H. bylo zahájeno dne 16. 6. 2016. Z posudku dále vyplývá, že MUDr. G. vyšetřila žalobkyni dne 20. 1. 2017. Na základě tohoto vyšetření (a dřívějšího zkoumání) stanovila u žalobkyně diagnózu chronické posttraumatické stresové poruchy, kterou lze považovat za následek jednání p. H.; uvedené následky lze považovat za těžkou újmu na zdraví. O chronickém stavu lze u žalobkyně hovořit přibližně od srpna 2016. Tento znalecký posudek byl vypracován na základě žádosti JUDr. Petry Carvanové (právní zástupkyně žalobkyně v nyní posuzované věci).
11. Z doplnění znaleckého posudku z oboru psychiatrie a psychologie ze dne 2. 5. 2017 vypracovaným doc. PhDr. J. K. a MUDr. J. K., Ph.D., vydaném na základě vyšetření žalobkyně ze dne 27. 4. 2017 (posudek vypracován pro Policii ČR; původní posudek ze dne 4. 6. 2016, v rámci něho ale nedošlo k vyšetření žalobkyně) vyplývá, že žalobkyně byla dříve na žádost matky v péči Dětského krizového centra Prahy 4, které k jejímu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

zdravotnímu stavu vydalo zprávu dne 21. 11. 2016. Podle závěru tohoto znaleckého posudku lze aktuální stav žalobkyně (v době vyšetření) hodnotit jako posttraumatickou stresovou poruchu, přičemž tato porucha příčinně souvisí s jednáním p. H. V důsledku posttraumatické poruchy je výrazně negativně ovlivněna kvalita života žalobkyně. Vývoj jejího stavu nelze spolehlivě predikovat, dopady na její budoucí život ale mohou spočívat zejména v komplikacích spojených se založením vlastní rodiny.

12. Uvedené závěry byly rovněž potvrzeny Ústavním znaleckým posudkem revizním z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie ze dne 19. 11. 2018, vydaném Psychiatrickou nemocnicí Bohnice, MUDr. M. H., MBA. V něm (stejně jako v jeho dodatku ze dne 7. 1. 2019) je uvedeno, že přítomnost posttraumatické poruchy je zdokumentována od června 2016 do dubna 2017 (poslední znalecké zkoumání); rozvoj poruchy byl postupný, prokazatelně jsou naplněna kritéria pro tuto poruchu v lednu 2017, porucha následně trvá dále; porucha trvala prokazatelně po mnoho let, žalobkyni tedy vznikla těžká újma na zdraví; porucha vznikla v přímé souvislosti se zneužíváním žalobkyně p. H. V rámci provedení tohoto posudku nebyla žalobkyně opětovně vyšetřena.

IV.

Posouzení žaloby

13. Městský soud v Praze (dále také jen „městský soud“) v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobkyní vymezených námitek, vycházel přitom v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného. V souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl městský soud bez nařízení jednání, neboť žalobkyně i žalovaný s tímto postupem vyslovili souhlas.
14. Městský soud shledal, že okolnosti případu odůvodňují vyřízení věci přednostně, mimo pořadí, v jakém napadla, v souladu s § 56 odst. 1 s. ř. s. Městský soud vzal do úvahy výše citované znalecké posudky, podle kterých byla žalobkyni, která je nezletilá, způsobena těžká újma na zdraví. Městský soud tudíž považoval za naléhavé, aby bylo co nejdříve postaveno najisto, zda žalobkyně má právo na peněžitou pomoc, či nikoliv.
15. Žaloba není důvodná.
16. Podle § 30 odst. 2 zákona o obětech, *[ž]ádost o poskytnutí peněžité pomoci lze podat u ministerstva nejpozději do 2 let ode dne, kdy se oběť dozvěděla o újmě způsobené trestným činem, nejpozději však do 5 let od spáchání trestného činu, jinak právo zaniká.*
17. Městský soud se na prvním místě zabýval námitkou žalobkyně, že k prekluzi práva na peněžitou pomoc mohlo dojít až po uplynutí objektivní pětileté lhůty stanovené v § 30 odst. 2 zákona o obětech.
18. Tuto tezi žalobkyně přitom musel jednoznačně odmítnout. Zákon o obětech v § 30 odst. 2 stanoví pro uplatnění nároku na peněžitou pomoc jednak subjektivní a jednak objektivní lhůtu. Žalovaný zcela správně podotýká, že běh těchto dvou lhůt je na sobě nezávislý; konečně počátek běhu každé z těchto lhůt je vázán na jinou skutečnost – počátek běhu subjektivní lhůty (2 roky) je navázán na okamžik nabytí vědomosti o újmě způsobené trestným činem (subjektivní skutečnost), zatímco počátek běhu objektivní lhůty (5 let) je navázán na okamžik spáchání trestného činu čili ukončení trestné činnosti (objektivní skutečnost). Současně žalovaný správně dodává, že k prekluzi práva na peněžitou pomoc dochází již uplynutím jedné z těchto lhůt. Uvedené vyplývá z dikce zákona (*žádost lze*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

podat...do 2 let...nejpozději však do pěti let); obecně tedy lze říci, že je možné, aby subjektivní lhůta uplynula dříve než lhůta objektivní; současně je ale možná i situace kdy subjektivní lhůta do vypršení objektivní lhůty ani nezačne běžet. Městský soud tudíž shrnuje, že souhlasí s žalovaným, že k zániku práva na peněžitou pomoc v posuzovaném případě postačilo uplynutí subjektivní dvouleté lhůty.

19. Důvodová zpráva k zákonu o obětech k prekluzivním lhůtám podle § 30 odst. 2 uvádí toliko následující: *„Z údajů vedených Ministerstvem spravedlnosti vyplývá, že zhruba 10 až 15 % žadatelů podává žádost o poskytnutí peněžité pomoci po lhůtě. Proto návrh prodlužuje subjektivní lhůtu pro uplatnění nároku na 2 roky. Zároveň byla doplněna objektivní lhůta pro podání žádosti na 5 let. Účelem poskytnutí peněžité pomoci je překlenutí zhoršené sociální situace způsobené obětí trestným činem, proto nelze předpokládat, že by se oběť po 5 letech od spáchání trestného činu mohla dostat do zhoršené sociální situace v důsledku trestného činu.“* Městský soud je toho názoru, že důvodová zpráva (která vyjadřuje pravděpodobnou vůli zákonodárce), nedává podklad pro jinou interpretaci ustanovení § 30 odst. 2, než jakou soud výše nastínil.
20. Případný není ani odkaz žalobkyně na § 622 občanského zákoníku, podle kterého, *[j]edná-li se o újmu na zdraví nezletilého, který není plně svéprávný, počne promlčecí lhůta nejdříve běžet, až se nezletilý stane plně svéprávným. Nenabude-li plné svéprávnosti, nepočne promlčecí lhůta běžet, dokud mu po dovršení zletilosti nebude jmenován opatrovník.* Toto právní pravidlo se v posuzovaném případě neuplatní; žalovaný nerozhodoval o vyplacení náhrady škody za újmu na zdraví (konečně žalovaný nebyl škůdcem) podle občanského zákoníku (tedy o soukromoprávním nároku), ale o peněžitou pomoc podle zákona o obětech, kterážto je nárokem veřejnoprávním. Zákon o obětech sice v § 37 předpokládá subsidiární použití občanského zákoníku; otázku prekluze práva na peněžitou pomoc ale upravuje zcela samostatně (ustanovení občanského zákoníku o promlčení a prekluzi se tudíž nepoužijí). K tomuto závěru již v minulosti dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 11. 2018. č. j. 7 As 367/2017-30, (na který se sama žalobkyně odkazuje), v němž uvedl: *„Zcela chybné je pak tvrzení stěžovatele, že institut peněžité pomoci obětem trestné činnosti, o němž je rozhodováno v režimu zákona o obětech trestných činů, je totožný s institutem náhrady škody na zdraví podle občanského zákoníku s tím, že pro tyto dva instituty platí „stejná pravidla“. V tomto směru lze odkázat na zejména ust. § 23-31 zákona o obětech trestných činů, v nichž jsou upraveny speciálně všechny podmínky, s nimiž je poskytování peněžité pomoci obětem trestné činnosti spojeno.“*
21. Městský soud se tedy dále zabýval otázkou, zda žalovaný správně vyhodnotil, že subjektivní lhůta k podání žádosti o peněžitou pomoc skutečně uplynula ještě před jejím podáním dne 27. 11. 2019, a právo na peněžitou pomoc tak zaniklo. Dospěl přitom k závěru, že tomu tak skutečně bylo.
22. Pro posouzení této otázky přitom bylo podstatné, kdy počala běžet subjektivní prekluzivní lhůta, tedy kdy se žalobkyně dozvěděla o újmě způsobené trestným činem. Městský soud přitom vycházel ze závěrů rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 10. 2017, č. j. 6 As 93/2017-20, jehož právní věta (publikovaná na www.nssoud.cz), vycházející z bodu 13 tohoto rozsudku, zní: *„Právní úprava nespojuje skutečnost „dozvědění se“ o újmě způsobené trestným činem pro potřeby počátku běhu prekluzivní lhůty k podání žádosti o poskytnutí peněžité pomoci (dle § 30 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů) s procesním úkonem zahájení trestního stíhání proti konkrétní osobě, či s vyzněním o konání výsledku svědků, nýbrž ji obecně spojuje s doložitelným nabytím subjektivního*

povědomí dotčených osob o tom, že daná újma je důsledkem jednání naplňujícího znaky trestného činu (např. v podobě sepisu příslušného úředního záznamu Policie České republiky s dotčenými osobami, založeného ve spisu).

23. V posuzované věci žalovaný detailně neposuzoval, kdy přesně žalobkyně nabyla subjektivní povědomí o tom, že jí byla způsobena újma činem, který naplňuje znaky trestného činu. Spokojil se s tím, když konstatoval, že toto povědomí již musela mít v době vydání znaleckého posudku MUDr. G. (26. 1. 2017) – viz bod 10 shora, nejpozději snad v době vydání znaleckého posudku vypracovaným doc. PhDr. J. K. a MUDr. J. K., Ph.D. (2. 5. 2017) – viz bod 11 shora.
24. Městský soud považuje takový postup žalovaného za zcela postačující. Uvedené znalecké posudky konstatovaly (mimo jiné na základě vyšetření žalobkyně), že se u ní v přímém důsledku s jednáním p. H. (otec žalobkyně) rozvinula posttraumatická stresová porucha, která představuje těžkou újmu na zdraví. Tyto posudky jednoznačně svědčí o tom, že se újma způsobená jednáním naplňujícím znaky trestného činu projevovala v době vydání těchto posudků (a jak uvádí žalovaný, tak zcela pravděpodobně se projevovala již dříve; o tom konečně svědčí i obsah uvedených posudků). Správnost závěrů uvedených znaleckých posudků potvrdil i revizní znalecký posudek Psychiatrické nemocnice Bohnice z 19. 11. 2018 (viz bod 12 shora). Žalobkyně o způsobené újmě tedy musela mít vědomost nejpozději již v době vydání těchto posudků. Městský soud v této souvislosti navíc podotýká, že znalecký posudek MUDr. G. byl vypracován na základě žádosti JUDr. Petry Carvanové, která je právní zástupkyní žalobkyně v nynější věci. Žalobkyně tak měla zcela zřejmě již na začátku roku 2017 k dispozici jednoznačnou informaci o způsobené újmě.
25. Pro posouzení žaloby (a žádosti o peněžitou pomoc) tedy ve výsledku nebylo nutné přesně určit, kdy přesně subjektivní prekluzivní lhůta začala běžet. I v případě, že by totiž začala běžet právě až v době vydání znaleckého posudku doc. PhDr. J. K. a MUDr. J. K., Ph.D. (2. 5. 2017), by totiž uplynula ještě před podáním žádosti, tedy před 27. 11. 2019. Důvody, na kterých je založeno napadené rozhodnutí, jsou tudíž postačující.
26. Městský soud si je vědom toho, že situace žalobkyně je pravděpodobně i nyní, několik let po ukončení trestné činnosti, tíživá. Tato skutečnost mu ale nezakládá možnost odchýlit se od jednoznačného znění zákona. Na věci nic nemění ani politováníhodně dlouhá doba, která uběhla od zahájení trestního stíhání (16. 6. 2016) do podání obžaloby (10. 9. 2019), zákon o obětech totiž běh prekluzivních lhůt podle § 30 odst. 2 neváže na formální úkony podle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

V.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

27. Vzhledem k tomu, že městský soud neshledal žádnou z žalobních námitek důvodnou, žalobu v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
28. O nákladech řízení městský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Jelikož žalobkyně neměla ve věci úspěch, nepřiznal jí soud náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který měl ve věci plný úspěch, potom nevznikly náklady převyšující náklady běžné úřední činnosti. Ani jemu tudíž městský soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 27. dubna 2020

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.